

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Ndc/7/2023
Identifikačné číslo spisu:	1520205295
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1520205295.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého G. J., narodeného X. E. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, Vázovova 7/A, dieťa matky H. R. F.Í., narodenej XX. R. XXXX, L.-J. L., Y. XXXXX/XX, t. č. R., H. XX/XX, zastúpenej JUDr. Renátou Burgerovou, advokátkou, Bratislava, Páričková 5 a otca E. J., narodeného XX. E. XXXX, Bratislava, L. XX, zastúpeného JUDr. Evou Hrinkovou, advokátkou, Bratislava, Hečkova 18, o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. G., za účasti Okresnej prokuratúry Bratislava V, Bratislava, Prokofievova 4, o nesúhlase Krajského súdu v Trnave s postúpením veci, takto

rozhodol:

Na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 14CoP/78/2023 j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Trnave.

Odôvodnenie

1.Krajský súd v Trnave predložil vec Najvyššiemu súd Slovenskej republiky z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Bratislave podľa § 6 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) majú za to, že vecne a miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave v zmysle § 3 ods. 5 písm. b) v spojení s § 396b CMP. Nesúhlas odôvodnil tým že z obsahu, z jazykového vyjadrenia, systematického zaradenia ustanovenia § 369b CMP a jeho dosahu je zrejmá vecná pôsobnosť tejto normy, t. j. čo je jej predmetom a akých vzťahov sa týka (konaní začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023 bez rozdielu vo fáze v akej sa dané konanie nachádza, okrem ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd). Uvádzané ustanovenie zároveň zodpovedá aj základnej procesnoprávnej zásade perputatio fori (§ 2 ods. 1 CMP , § 36 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“), spočívajúcej v trvaní určenej súdnej príslušnosti až do skončenia konania bez ohľadu na neskoršie zmeny okolností, ktoré sú inak pre určenie príslušnosti súdu rozhodné a zásade zákonného sudcu (čl. 48 ods.1 ústavy), ako ústavnej záruky pre účastníka konania, že v jeho veci bude konať a rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, čím sú naplnené podmienky spravodlivého súdneho procesu. Zavedením kauzálnej príslušnosti Krajského súdu v Trnave

na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP, vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre (§ 3 ods.5 písm. b) CMP), nedošlo k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach (veta za bodkočiarkou § 396b CMP), keďže žiadne ustanovenie zákona č. 150/2022 Z. z. takýto prechod výkonu súdnictva nezakladá. Z dôvodovej správy k uvedenému zákonu vyplýva, že ak dochádza k presunu kauzálnej príslušnosti medzi súdmi, ktoré nezanikajú, bude sa uplatňovať pravidlo, podľa ktorého staré veci dokončí doterajší súd, pričom nový nápad už smeruje na nový súd (§ 471c CSP), ktoré je možné s poukazom na účel, obsah zákona a jeho jazykové vyjadrenie použiť aj pri prechodnom ustanovení § 396b CMP. Rovnaký výklad poskytuje aj Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (gestor súdnej reformy), ktoré súdy usmerňuje s odôvodnením, že „zavedením kauzálnej príslušnosti nedochádza k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v odvolacích konaniach, pretože niet zákonného ustanovenia, ktoré by prechod výkonu súdnictva zakladalo. Preto konania o odvolaní, ktoré boli podané do 31. mája 2023, vybavujú doterajšie krajské súdy“.

2. Podľa § 3 ods. 5 písm. b) CMP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave.

3. Podľa § 5 CMP súd aj bez námietky skúma príslušnosť počas celého konania.

4. Podľa § 6 ods. 1 a 2 CMP ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania alebo iného podania zostávajú pri postúpení veci zachované.

5. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 34 CSP o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 396b CMP konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako spoločne nadriadený súd Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Trnave (ďalej len „nadriadený súd“) podľa § 6 ods. 2 CMP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti, posúdil dôvodnosť nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Trnave s postúpením veci nie je dôvodný.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudkom Okresný súd Bratislava V č. k. 20P/220/2020-383 z 3. mája 2022 v spojení s doplniacím rozsudkom č. k. 20P/220/2020-441 z 21. júna 2022, súd prvej inštancie určil, že mal. G. J., narodený X. E. XXXX bol v období od 18. septembra 2020 do 3. mája 2022 v osobnej starostlivosti matky; otec mal. G. nie je povinný platiť výživné na maloletého za obdobie od 18. septembra 2020 do 3. mája 2022; zveril mal. G. do osobnej starostlivosti otca s účinnosťou od 4. mája 2022 s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok; uložil matke povinnosť platiť výživné na mal. G. s účinnosťou od 4. mája 2022 v sume 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa podľa zákona č. 601/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, mesačne, ktoré je matka povinná platiť vždy do 20-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám otca; upravil styk mal. G. s matkou tak, že matka je oprávnená stýkať sa s mal. G. každý nepárny kalendárny týždeň v mesiaci od stredy od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a počas vianočných sviatkov v párnom kalendárnom roku od 24. decembra od 9.00 hod. do 25. decembra do 16.00 hod. s tým, že otec

je povinný dieťa na styk s matkou pripraviť a v určený čas ho odovzdať matke v mieste jej bydliska a matka je povinná v mieste svojho bydliska dieťa otcovi riadne a včas vrátiť; uložil otcovi povinnosť prispievať na mal. G. výživným v sume 100 eur mesačne za čas strávený u matky počas styku a to k rukám matky vždy do 15.- teho dňa toho ktorého mesiaca vopred s účinnosťou od 4. mája 2022; vo zvyšku návrh otca a návrh matky zamietol; určil, že rozsudok je vykonateľný doručením. Výslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Na základe podaného odvolania matkou proti uvedenému rozsudku, vec bola predložená na odvolacie konanie Krajskému súdu v Bratislave vedená pod sp. zn. 20P/129/2022, 20P/130/2022.

10. Krajský súd v Bratislave podaním z 3. júla 2023 postúpil vec Krajskému súdu v Trnave z dôvodu zmeny funkčnej a miestnej príslušnosti na rozhodnutie o odvolaní, s odôvodnením, že ustanovenie § 369b CMP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne (kauzálné) príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. So zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je na konanie o odvolaní začatom a právoplatne neskončenom do 31. mája 2023 funkčne, kauzálné (aj miestne) príslušný Krajský súd v Trnave. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Ndc6/2019 z 30. mája 2019, z ktorého vyplýva, že pri existencii kauzálnej príslušnosti je totiž miestne príslušným súd, ktorý je zároveň kauzálné príslušným v danej veci. Zároveň podotkol, že od 1. júna 2023 nie je funkčne, miestne, ani kauzálné príslušným rozhodovať o odvolaniach v poručenských veciach, pretože už ako poručenský súd zanikol teda nepochybne došlo k prechodu výkonu súdnictva na Krajský súd v Trnave. V kontexte uvedeného zdôraznil, že je neakceptovateľné, aby sa ustanovenie § 369b CMP vykladalo spôsobom v zásade znemožňujúcim dosiahnutie účelu, ktorému prijatie súdnej reformy ako celok slúži (m. m. IV. ÚS 57/2012).

11. Nadriadený súd pri posudzovaní nesúhlasu Krajského súdu v Trnave s postúpením veci dospel k záveru, že nesúhlas nie je dôvodný.

12. Ustanovenie § 396b CMP predstavuje procesné ustanovenie intertemporálnej povahy, ktorým sa určuje režim dočasného, prechodného (intertemporálneho) spolupôsobenia skoršej a neskoršej právnej úpravy; teda vzájomný vzťah týchto úprav. Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (m. m. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2014 sp. zn. PL. ÚS 107/2011, uznesenie z 12. apríla 2018 sp. zn. II. ÚS 185/2018, uznesenie z 22. septembra 2020 sp. zn. III. ÚS 349/2020, nález z 8. februára 2023 sp. zn. II. ÚS 451/2022).

13. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (Smyčková, R., Števíček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.).

14. Ustanovenie § 396b CMP je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy CMP v znení účinnom od 1. júna 2023 a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných.

15. Príslušnosť súdu na konanie o odvolaní, t. j. na konanie v druhej inštancii, sa označuje ako funkčná príslušnosť; podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023, o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 3

ods. 5 písm. b) CMP funkčne príslušný Krajský súd v Trnave a súčasne ustanovenie § 396b CMP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je na konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný Krajský súd v Trnave.

17. Nadriadený súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že uvedený názor je v súlade i s názorom vysloveným v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2023 sp. zn. IV. ÚS 257/2023 (ods. 75 až 77), ktorý konštatoval, že počas konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa došlo k zmene § 3 ods. 5 písm. a) CMP a poukázal i na ustanovenie § 396b CMP. Keďže ústavný súd vrátil vec na nové rozhodnutie o odvolaní, vychádzajúc z princípu okamžitej aplikability procesných noriem dospel k záveru, že na rozhodovanie o odvolaní v návratových konaniach je už funkčne príslušný Krajský súd v Žiline (pozn. v danej veci išlo o rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici).

18. Nadriadený súd zároveň poukazuje aj na zachovanie plynulosti, rýchlosti konania a v neposlednom rade na zachovanie účelu súdnej reformy. Pre úplnosť uvádza, že týmto nedochádza k porušeniu základného práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ani k porušeniu základnej procesnoprávnej zásady tzv. perpetuatio fori, spočívajúcej v trvaní príslušnosti.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené nadriadený súd konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Trnave s postúpením mu veci Krajským súdom v Bratislave nie je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.